

Baltijas Semkopis.

Maģiā:

Par gadu 2 r., par 1/2 gadu 1 r. 10 t., par 3 mehn. 60 t.; ar peesūstīšanu: a) par pafu: 2 r. 60 t., 1 r. 40 t., 90 t.; b) Jelgavā: par gadu 2 r. 30 t.

Sludinājumi

maģiā 5 kap. f. par rindinu.

2. gada-gahjums.

Apstulleschana:

Jelgavā: „Balt. Semkop.” redakcijā, Katotu eelā № 2 (sehtā); Rihgā: Leelā Kaleju-eelā № 4, pee Kapteina t. un Lužava un Bušča t. t. grahmatu-bodēs; Zitur: Pee mahzitateem, skolotajeem, pag. wezateem, strib-wezeem u. un wišās grahmatu-bodēs.

№ 51.

Jelgavā, peektdeenā, 24. dezemberi.

1876.

Rahditajs. Lauksaimneežiba: Lopu bariba un peena rašča. — Rahds mahrs par beslaizigu gowu-atneschanos. — Par Ņgawu semkopibas-beedribahm. — Wahrpas. — Wispahriga dafa: Stanas ahtums. — Dajchadas sinas: No eefschemehm. No ahrsemehm. — Sludinajumi.

Lauksaimneežiba.

Lopu bariba un peena rašča.

Cewehrodami to, ka pee sakas baribas gowis ar weenu dod wairaf peena, ne ka pee faufas baribas, ta leelaka dafa semkopju eefkata jaku baribu par atpafigaku preefch lopa, ne ka faufu baribu. Raut gan nau jafchaubahs, ka ta leelaka dafa semkopju lopus ar jaku baribu barodami, wairaf peena dabu, tad tomehr eemestis pee tam nau tas, ka saka bariba buhtu dabai atpafigata, bet ir pehz Dr. Lehmana peerahdiſchanas (Zeitschrift d. l. Vereins in Baiern u. Januar 1876, pag. 2. Bericht über die Thätigkeit d. l. Centralversuchstation für Baiern von Dr. Lehmann) weenigi tas, ka lopi top ar faufu baribu it ihpafchi seemā nepilnigi baroti.

Starpibas eemestis, kahda pee peena redsama, kad lopus baro ar jaku un atkal, kad tos baro ar faufu baribu, ir tas, ka pee lopu barošchanas ar jaku baribu lopi pa leelakai dakai dabu wairaf ſagremojamu olas baltuma weelu. Gowis, kas ſwer 1000 mahrzinas un turai jaku baribu ween dod, apehd par deenu zaur zaurehm nemot, kad uhdena ne-eerehkina, 26 mahrzinas faufu weelu, turās ir,

ķagremojamu olas balt. weelu	ķagremojamu oglu-gidrātu
ķad baro ar: lūzerni	3,6 mahrz.
ķsparjeti	2,7
ķarfano, aħbolinu	2,6
ķaunu aħbolinu	2,3
ķehzahn un aushm	2,2
ķpargefeem	2,0

zaur zaurehm 2,5 mahrz. 11,5 mahrz.

Dr. Lehmans nu ismeklejis dajchadas baribas ar kurahm lopus mehds barot, un atradis, ka faufā bariba (tai maģā, kahda lopam par deenu no katras baribas top dota) bijis tikai 0,8—1,4 mahrz. ſagremojamu olas baltuma weelu, tas istafitu zaur zaurehm 1,1 mahrz., kamehr turpretim, ka mehš augšā redsam, ar jaku baribu lops dabu it deenas 2,5 m. ſagremojamu olas baltuma weela.

Zaur to tad ari ſaprotama starpiba pee peena raščas, pee sakas un pee faufas baribas. Saka bariba gows atrod preefch peena ra-

ščanas wajadſigās ſagremojamas olas baltuma weelas pilnigā mehrā, kamehr turpretim faufā baribā ſcho weelu maģ.

Wisnabadiſgaka ir bariba ſchini ſinā un tapehz ari preefch peena lopeem wisnepilnigaka tahdās ſaimneežibās, kur nau eewesta ſahrtiga un pastahwiga lopu baribas audſinaſchana un kur nau alus-, brandwihna-bruhschu, un proti it ihpafchi tapehz, ka ſchahdu ſaimneežibu pahrwalditaji tifai to baribu ſabaro, kas winu paſchu ſaimneežibās top eewahkta, ir — ja ne-eefkaitam ſeena un maģās labibas — koti maģ olas baltuma weelu, bet turpretim pahrahf daudf oglugidrātu, ka par peemehru rudſu, kweeſchu un waſaraju ſalmōs, rudſu, kweeſchu, auſu pelawās, rahzenōs, kartupelōs u. t. pr. Ar ſcho baribu ween barodami mehš gowei it nebuht nepaſneedsam preefch ſpehzigas peena raščošchanas wajadſigās ſagremojamas olas baltuma weelas; tahdai baribai jadod ar weenu kreetnā mehrā tahda bariba klah, kas bagata ar olas baltuma weelahm, ka par peemehru ekjes rauſchi, pahſt-ſtahdi, labiba, kljas u. t. pr., zitadi mehš newaram pagehret, ka gows daudf peena dotu.

Peħz Dr. Lehmana pahrlēziņaſchanahs dabuja kahdā ſaimneežibā weena peena gows it deenas:

turās ſagremojamu			
	olas balt. weelu	oglugidrātu	paſam faufu weelu
15 mahrz. rudſu ſalmu	0,105	5,066	12,85
3 " " pelawu	0,033	1,076	2,57
6 " plawu ſeena	0,324	2,598	5,14
20 " rahzenu	0,220	1,869	2,40
1 " rapſchu rauſchu	0,240	0,354	0,85
0,5 " rudſu klju	0,054	0,229	0,43
ķopā	0,976	11,192	24,24

Tā tad atneschanahs starp olas baltuma (protein) weelahm un oglugidrātuem bija = 1 : 11,4, t. i. uſ 1 mahrz. olas baltuma weelu bija baribā 11,4 mahrz. oglugidrātu. No tahdas baribas gan bija gowis pee-ehduſchas, bet ne wis kreetni pa-ehduſchas, un tapehz ari gowis bija leefas un peena maģ. Bet gowis ſahka labotees un daudf wairaf peena dot, kad tahm ſahka dot par puſi maģat ſalmu, bet to weetā 2 1/2 mahrz. klju, 1 1/2 mahrz. rapſchu rauſchu un 4 mahrz. rupju miltu. Tagad gowis dabuja 2,035 mahrz. olas baltuma weelu un 13,013 mahrz. oglugidrātu, t. i. nu bija atneschanahs starp pirmajahm un otrajahm weelahm = 1 : 6,3.

Peħdigi Dr. Lehmans aiſrahda uſ to, ka daudf lauksaimneeku domajot, ka tik trefna bariba tikai no barojameem lopeem wajadſiga. Tomehr starp nobarojameem lopeem un koti peenigahm gowim ne-efot ne kahdas starpibas, jo olas baltuma weelas un tauki, ko lopi zaur baribu dabujot, pahrmehrschotees pee nobarojameem lopeem gaģā un taukōs, pee peena lopeem turpretim peenā. Tā tad baribas wajadſiba pee weeneem un otreem lopeem tahda pati un tapehz buhtu leefs ſolis

